

Asia: VN/24391/2023

Huoneenvuokralakityöryhmän mietintö

Soveltamisalan rajoitus (AHVL 2 §)

Onko soveltamisalasäännöksiä tarpeen muuttaa?

-

Tulisiko ehdotettu säännös selkeyttämään AHVL:n soveltamisalaa?

-

Tulisiko AHVL:n soveltamisala mieluummin määritellä AHVL 1 §:ssä niin, että laki koskisi sopimuksia, joilla huoneisto vuokrataan käytettäväksi asuntona?

-

Sopimuksen kesto ja irtisanomisajan alkamisajankohdasta sopiminen (AHVL 4 §, 52 § ja 55 §)

Onko sopimuksen keston ja irtisanomisajan ensimmäisestä mahdollisesta alkamisajankohdasta sopimiseen liittyviä säännöksiä tarpeen muuttaa?

-

Tulisiko ehdotettu sääntelyratkaisu selkeyttämään sopimuksen kestoja ja päättymistä koskevaa oikeustilaa?

-

Tulisiko oikeustilaa selkeyttää mieluummin niin, että lakin lisättäisiin selventävä säännös ensimmäisestä mahdollisesta irtisanomisajan alkamisajankohdasta sopimiselle?

-

Onko LHV:n sopimuksen kestoja ja irtisanomisajan alkamisajankohdasta sopimista koskevia säännöksiä tarpeen muuttaa? Jos on, olisiko ehdotettu sääntelyratkaisu toimiva LHV:ssä?

-

Sovittelusäännökset (AHVL 6 § ja LHVL 5 §)

Kannatatteko ehdotettuja muutoksia?

-

Pidätkö AHVL 29–31 §:n ja LHV 25 ja 26 §:n vuokran määrää ja vuokran määräytymistä koskevia säännöksiä tarpeellisina?

-

Vakuus (AHVL 8 §)

Kannatatteko 30 päivän määräaika? Tulisiko määräajan olla ehdotettua lyhyempi tai pidempi?

-

Kannatatteko vuokranantajalle asetettua vakiokorvausvelvollisuutta? Onko ehdotettu vakiokorvaus määrältään perusteltu?

-

Millaisia käytännön ongelmia ehdotettu sääntely voisi mielestänne aiheuttaa?

-

Yleistä

Millaisia käytännön ongelmia ehdotettu sääntely voisi mielestänne aiheuttaa? Näettekö ehdotetussa sääntelyssä jotain, mikä saattaa johtaa epäselvyyksiin tai tulkintaongelmiin?

-

AHVL 13 § ja LHVL 11 §

Ovatko ehdotetut sähköisen viestintäkanavan käyttämistä koskevat edellytykset mielestänne tarpeeksi selkeitä ja käytännössä toteutettavissa?

-

Onko seitsemän päivän oletusaika postin kautta lähetetyille tiedoksiannoille ja kolmen päivän oletusaika sähköisille tiedoksiannoille mielestänne kohtuullinen?

-

Onko tarkoituksenmukaista, että ilmoitus voidaan antaa tiedoksi yhdelle yhteisvastuullisista sopijapuolista (AHVL 13 §)?

-

AHVL 13 a § ja LHVL 11 a §

Katsotteko, että heräteviestin käyttäminen sähköisen tiedoksiannon varmentamisessa on toimiva ratkaisu?

-
Onko ehdotus, jonka mukaan ilmoitus tai varoitus voidaan antaa yhdelle vuokranantajista, mielestänne toimiva (AHVL 13 a §)?

-
Onko tiedoksiantojen toimittamista valtuutetulle koskeva säännös tarpeellinen (13 a §)?

-
AHVL 13 c ja d § sekä LHVL 11 c ja d §

AHVL 13 c ja d §:iä sekä LHVL 11 c ja d §:iä koskevien ehdotusten kaltaisia pykäläiä on nyt lyhyen aikaa sovellettu asunto-osakeyhtiölain (1599/2009, AsOYL) puolella (ks. tarkemmin muutossäädös 428/2024 ja sitä koskeva HE 48/2024 vp). Oletteko jo saaneet kokemusta tai tehneet havaintoja AsOYL 8 luvun 3 ja 5 §:ien toimivuudesta käytännössä?

-
Ilmoittamisvelvollisuus huoneistossa asuvista henkilöistä (AHVL 17 a §)

Pidättekö ilmoittamisvelvollisuutta tarpeellisena?

-
Ovatko säännökset vuokralaisen velvollisuudesta ilmoittaa asukkaiden lukumäärä ja peruste asumiselle riittävän selkeät?

-
Kannatatteko vai vastustatteko sitä, että vuokralaisen tulee ilmoittaa esimerkiksi se, että toinen huoneistossa asuvista henkilöistä on hänen puolisonsa?

-
Vuokranantajan oikeus päästä huoneistoon (AHVL 22 § ja LHVL 20 §)

Pidättekö muutoksia tarpeellisena?

-
Näettekö käytännön haasteita tämän pykälän soveltamisessa?

-
Tupakointikielto (AHVL 26 a §)

Kannatatteko tupakointikieltoa koskevan oletettamasäännöksen lisäämistä lakiin?

-
Kannatatteko sitä, että kielto tulisi sovellettavaksi myös jo olemassa oleviin vuokrasuhteisiin?

-

Vuokran määräytyminen (AHVL 27 § ja AHVL 32 §)

Pidättekö perusteltuna, että vuokranantajan tulisi jatkossa aina ilmoittaa vuokran korottamisesta?

-

Kannatatteko sitä, että korotettu vuokra tulee voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemistä lähinnä seuraavan vuokranmaksukauden alusta, vai tulisiko mainitun ajan olla lyhyempi tai pidempi?

-

Onko veden, sähkön ja muun asuinhuoneiston käyttöön liittyvän etuuden ilmoittamis- ja korotusmenettely näkemyksenne mukaan perusteltu?

-

Vuokrasuhteen jatkuminen vuokralaisen kuoltua (AHVL 46 §)

Onko ehdotus siitä, että vuokrasuhde päättyy vuokranantajan vuokralaisen kuolinpesän välillä tiettyjen edellytysten vallitessa ilman irtisanomista, kannatettava?

-

Ovatko edellytykset, 1) kuollut vuokralainen oli vuokrannut huoneiston yksin, 2) huoneistossa ei vuokralaisen kuollessa asunut tämän perheenjäsentä ja 3) vuokranantaja on saanut tiedon kuolemasta, asianmukaiset?

-

Onko ehdotettu päättymisaika (kuukauden kuluttua sen kalenterikuukauden viimeisestä päivästä, jonka aikana vuokranantaja on saanut tiedon vuokralaisen kuolemasta) kannatettava, vai tulisiko sen olla pidempi tai lyhyempi?

-

Huomioiko ehdotus tasapainoisesti vuokranantajan, kuolinpesän ja mahdollisten kolmansien oikeudet?

-

Vuokralaisen kuoltua huoneistoon jäänyt omaisuus (AHVL 46 a §)

Kannatatteko ehdotettua sääntelyä, vai tulisiko vuokranantajan jatkossakin voida turvautua ainoastaan häätömenettelyyn, jos kuolinpesän kanssa ei kohtuullisessa ajassa saada sovittua kuolleen vuokralaisen omaisuuden vastaanottamisesta?

-

Vuokranantajan ja vuokralaisen irtisanomisaika (AHVL 52 §:n 2 ja 3 mom.)

Kannatatteko ehdotettua muutosta vuokranantajan kolmen kuukauden irtisanomisajan ulottamisesta alle kaksi vuotta kestäneisiin vuokrasuhteisiin nykyisestä yhdestä vuodesta?

-

Tulisiko irtisanomisaikaa koskevia säännöksiä muuttaa jollain muulla tavalla?

-

Vuokranantajan oikeus purkaa vuokrasopimus (AHVL 61 §)

Kannatatteko vuokranantajan purkamisperusteiden täydentämistä niin, että purkaminen olisi jatkossa mahdollista myös erittäin painavan syyn perusteella?

-

Miten näette uuden perusteen vaikutukset suhteessa nykytilaan ja voimassa oleviin purkamisperusteisiin?

-

Voiko uusi peruste johtaa näkemyksenne mukaan tilanteisiin, joissa vuokralaiset joutuvat kohtuuttomaan asemaan?

-

Muuttopäivää koskeva olettasäännös (AHVL 68 §)

Kannatatteko, että muuttopäivää koskevaa olettasäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa se olisi vuokrasopimuksen päättymispäivä?

-

Ehdotus perustuu oletukselle, että valtaosassa vuokrasopimuksista jo nykyisinkin sovitaan muuttopäiväksi vuokrasopimuksen päättymispäivä. Vastaako tämä teidän käsitystänne nykytilasta?

-

Vuokrasuhteen päätyttyä huoneistoon jäänyt omaisuus (AHVL 68 a §)

Ovatko ehdotetut ajat omaisuuden siirtymisestä vuokranantajan omistukseen (1 kk ja 6 kk) asianmukaiset, vai tulisiko niiden olla lyhyempiä tai pidempiä?

-

Tulisiko vuokralaisella tai muulla asukkaalla mahdollisesti oleva pätevä syy, minkä vuoksi hän ei pääse noutamaan omaisuutta määräajassa, huomioida jollakin tapaa ehdotuksessa? Jos, niin miten ja minkälaisissa tilanteissa?

-

Siirtymäaika

Mietinnössä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan kolmen kuukauden jälkeen siitä, kun lait on hyväksytty ja vahvistettu. Onko ehdotettu siirtymäaika nähdäksenne riittävä?

-

Siirtymäsäännökset

Onko ehdotettujen säännösten (4 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §:ää, 32 §:n 2 momentti, 52 §:n 2 ja 4 momentti ja 68 §) lisäksi muita säännöksiä, joita ei tulisi soveltaa jo olemassa oleviin vuokrasopimuksiin?

-

Vaikutukset

Ovatko kaikki keskeiset vaikutukset tunnistettu, vai onko joitakin vaikutuksia jäänyt huomioimatta?

-

Onko arvioinnissa otettu huomioon riittävästi eri näkökulmia ja vaikutuskohteita?

-

Liittyykö arviointiin näkemyksenne mukaan epätarkkuuksia tai epäselvyyksiä?

-

Mitä lisäyksiä suosittelisitte, jotta arviointia voitaisiin edelleen kehittää?

-

Hätäkeskustietojen luovuttaminen

Pidättekö muistiossa esitettyjä arvioita hätäkeskustietojärjestelmän tietojen merkityksestä oikeina?

-

Jos ette, mitä muistiossa on jäänyt huomioimatta?

-

Oletteko hyödyntäneet poliisin antamia tietoja ennen kuin apulaisoikeusasiamies katsoi niiden luovuttamisen olevan vastoin lakia vuonna 2011? Jos olette, olivatko häiriötä aiheuttaneen asukkaan häädöt tuolloin helpompia?

-

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Hyvinvointiala Hali ry huomauttaa kohteliaasti, että huoneenvuokralakityöryhmän mietinnössä ei ole nostettu esiin tai muutoinkaan huomioitu sosiaalipalveluiden yhteydessä solmittavia vuokrasuhteita. Hali pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa otetaan huomioon myös ne vuokrasuhteet, jotka on solmittu saadun sosiaalipalvelupäätöksen vuoksi ja ovat tiiviissä yhteydessä saatavaan

sosiaalipalveluun. Sosiaalipalveluiden huomioimisen tarve on tuotu hyvin esille myös Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lausunnossa.

Sosiaalihuollon asumispalveluilla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain mukaisesti kokonaisuutta, jossa asunto ja asumista tukevat palvelut liittyvät kiinteästi yhteen (ks. esim. HE 164/2014 vp, s. 114). Palvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan välillä tehdään aina erillinen vuokrasopimus.

Nykyisessä asuinhuoneiston vuokrauksesta annetussa laissa ei ole huomioitu lainkaan edellä kuvattuihin asumispalveluiden vuokrasuhteisiin liittyviä erityispiirteitä. Muutos- ja selkeyttämistarvetta liittyy erityisesti vuokrasuhteen päättymiseen palvelusuhteen päättyessä. Nykyisellään vuokrasuhde ei pääty, vaikka siihen kiinteästi liittyvä palvelusuhde päättyisi. Tämä johtaa epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin sekä vuokranantajan (palveluntuottajan) että vuokralaisen (palvelun käyttäjä) osalta.

Yhteiskunnallisesti tärkeiden sosiaalipalveluiden saatavuuden kannalta on oleellista, että sosiaalipalvelun yhteydessä solmitun vuokrasuhteen päättäminen onnistuu sujuvasti palvelusuhteen päättyessä. Sosiaalipalveluiden asukaspaikoista on pulaa, jonka vuoksi on tärkeää, että sosiaalipalveluiden tarjoamiseen tarkoitetuissa vuokrahuoneissa asuu kyseisistä sosiaalipalvelua tarvitsevia asukkaita. Hali ehdottaakin, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin mahdollisuus sisällyttää uuteen lakiin erityissäännökset vuokrasopimuksen päättymisestä tilanteissa, joissa vuokrasuhde liittyy sosiaalipalveluiden tarjoamiseen.

Mietinnössä on ehdotettu, että menehtyneen yksin asuneen vuokralaisen vuokrasuhde päättyisi jatkossa ilman erillistä irtisanomista kuukauden kuluessa sen kalenterikuukauden lopusta, jolloin vuokranantaja on saanut tiedon vuokralaisen kuolemasta. Kuten muidenkin palvelusuhteen päättymistilanteiden osalta, Hali pitää tärkeänä, että päättymisestä säädettäisiin vielä erikseen asumispalveluiden osalta. Asukkaan menehtyessä on tarkoituksenmukaista päättää vuokrasuhde mahdollisimman pikaisesti, jotta asunto voidaan antaa uudelle asiakkaalle viivytyksettä. Usein vuokrasuhde sovitaankin osapuolten välillä päättyvän tavallista irtisanomisaikaa nopeammin. Pitkät viivästykset seuraavan asiakkaan pääsyssä palveluun pidentävät tarpeettomasti palveluun pääsyn odotusaikoja ja kasvattavat sosiaalipalveluiden jonoja.

Mietinnössä todetaan myös, että kuolemantapauksessa kuolinpesälle jäisi oikeus jatkaa vuokrasuhdetta, mikäli kuolinpesä tekee määräajassa kirjallisen jatkamisilmoituksen ja vuokranantajalla ei ole perusteltua syytä vastustaa vuokrasuhteen jatkumista. Hali esittää, että kyseisessä säännöksessä tulisi huomioida sosiaalipalveluiden tarjoamiseen liittyvien vuokrasuhteiden erityispiirteet. Ehdotetussa muodossa säännös saattaisi johtaa esimerkiksi tapauksiin, joissa menehtyneen ikääntyneen omainen voisi jatkaa vuokrasuhdetta ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä estäen asunnon käytön sosiaalipalvelun tuottamiseen palvelua tarvitsevalle asiakkaalle.

Mietinnössä ehdotetaan lisäksi, että vuokranantajalla olisi jatkossa oikeus siirtää vuokralaisen kuoltua huoneistoon jäänyt omaisuus toisaalle vuokrasuhteen päättyttyä. Hali pyytää huomioimaan myös tämän kirjausten valmistelussa sosiaalipalveluiden näkökulman erityisesti määräaikojen osalta, jotta tarpeettomilta viivästyksiltä ja pitkiltä odotusajoilta sosiaalipalveluissa vältytään.

Blomgren Tiina
Hyvinvointiala HALI ry